

Estratto – Tiré à part
Separata – Offprint – Sonderdruck

RIVISTA
ITALIANA
di
ONOMASTICA

RION, XXVII (2021), 1

RION – Rivista Italiana di Onomastica

vol. XXVII • n° 1 • anno XXVII • primo semestre 2021

Direttore: ENZO CAFFARELLI (Roma)

Comitato scientifico:

MARIA GIOVANNA **ARCAMONE** (Pisa), PIERRE-HENRI **BILLY** (Paris), RITA **CAPRINI** (Genova),
PAOLO **D'ACHILLE** (Roma), DIETER **KREMER** (Leipzig/Trier),
ANDRÉ **LAPIERRE** (Ottawa), OTTAVIO **LURATI** (Basel), PAOLO **POCETTI** (Roma),
ALDA **ROSSEBASTIANO** (Torino), GIOVANNI **RUFFINO** (Palermo),
WOLFGANG **SCHWEICKARD** (Saarbrücken), LUCA **SERIANNI** (Roma)

Corrispondenti internazionali:

TERHI AINALA (Helsinki)	MIKEL GORROTXATEGI (Bilbao-Bilbo)
BRAHIM ATOUI (Oran, Algérie)	MILAN HARVALÍK (Praha)
LAIMUTE BALODE (Rīga)	ISOLDE HAUSNER (Wien)
ANA ISABEL BOULLÓN AGRELO (Santiago de Compostela)	BOTOLV HELLELAND (Oslo)
GIUSEPPE BRINCAT (Malta)	FLAVIA HODGES (Sydney)
DUNJA BROZOVIĆ-RONČEVIĆ (Zadar)	ADRIAN KOOPMAN (Pietersmaritzburg, S.A.)
ANA M ^a CANO GONZÁLEZ (Oviedo-Uviéu)	DIETLIND KREMER (Leipzig)
EMILI CASANOVA i HERRERO (València)	JAROMIR KRŠKO (Banská Bystrica)
RICHARD A. COATES (Bristol)	EDWIN D. LAWSON (Fredonia, NY)
AARON DEMSKY (Ramat-Gan, Israele)	MARINA MARASOVIĆ-ALUJEVIĆ (Split)
MARIA VICENTINA DE PAULA DO AMARAL DICK (São Paulo)	GIORGIO MARRAPODI (Saarbrücken)
SHEILA M. EMBLETON (Toronto)	KAY MUHR (Belfast)
ZSUZSANNA FÁBIÁN (Budapest)	WULF MÜLLER (Neuchâtel)
OLIVIU FELECAN (Baia Mare)	PEETER PÄLL (Tallinn)
M ^a VALENTINA FERREIRA (Lisboa)	YAROSLAV REDKVA (Chernivtsi)
ARTUR GALKOWSKI (Łódź)	SVAVAR SIGMUNDSSON (Garðabær, Islanda)
CONSUELO GARCÍA GALLARÍN (Madrid)	GÉRARD TAVERDET (Fontaine-lès-Dijon)
JEAN GERMAIN (Louvain-la-Neuve)	DOMNIȚA TOMESCU (București)
DOREEN GERRITZEN (Amsterdam)	JOAN TORT i DONADA (Barcelona)
MARÍA DOLORES GORDÓN PERAL (Sevilla)	WILLY VAN LANGENDONCK (Leuven)
	STEFANO VASSERE (Bellinzona)
	MATS WAHLBERG (Uppsala)

Redazione: c/o Enzo Caffarelli, via Tigrè 37, I-00199 Roma

T. +39.06.86219883 – Fax +39.06.8600736 – E-mail: enzo.caffarelli@alice.it

Amministrazione, diffusione e pubblicità: SER (Società Editrice Romana s.r.l.) ItaliAteneo
piazza Cola di Rienzo 85, I-00192 Roma – T. +39.06.36004654 – Fax +39.06.36001296
E-mail: ordini@editriceromana.it – Web: www.editriceromana.com

Direttore responsabile: Giuseppe Caffarelli.

Finito di stampare nel mese di febbraio 2021
presso la STR Press s.r.l. – via Carpi 19, I-00071 Pomezia (Roma).

SOCIETÀ EDITRICE ROMANA

***Llobell*: un sobrenom valencià**

Xaverio Ballester (València)

Com és sabut, el nom del “llop” ha generat directament o indirecta multitud d’antropònims en no poques llengües (anglès *Wolf*; espanyol *López*; gòtic *Wulfila*, llatí *Vlpius*, polac *Wilk*, serp-croat *Vuk*, vasc *Otxoa...*). El valencià disposa del sobrenom o llinage *Llop* (del llatí *lupu-*) i també d’una forma que podem considerar pròpia: el diminutiu *Llobell*. Segons els *data* per a 2017 del padró de l’Institut Nacional d’Estadística, 916 espanyols porten *Llobell* com a primer llinage, la majoria dels quals han naixcut en les tres províncies valencianes, sobretot en Alacant (517 individus i una proporció de 0,432‰), seguida de València (236 – 0,119) i Castelló (8 – 0,019). Tenim també una variant gràfica minoritària: *Llovell*, present sobretot en Las Palmas (40 – 0,047‰), Tarragona (17 – 0,034), Alacant (25 – 0,021) i València (16 – 0,008) per a un total de 108 llinages en tota Espanya.

La corresponent variant catalana és *Llobet*. D’un total de 2812 portadors, sempre segons el padró de 2017, trobem les majors proporcions en Lleida (277 – 0,774‰), Barcelona (1.855 – 0,466), Girona (161 – 0,345), Castelló (103 – 0,247) i Tarragona (117 – 0,232). Podríem dir que *Llobet* és a Lleida lo que *Llobella* Alacant. La variant *Llovet*, en un total de 815 portadors, confirma la *lleidetanitat* del sobrenom: Lleida (185 – 0,517‰), Terol (19 – 0,100), Girona (41 – 0,088), Barcelona (255 – 0,064).

En ses formacions diminutives el valencià, puix, ha gastat l’antic sufix llatí *-ELL-* i el català, el més modern *-itt-*. El primer formant el tenim ja documentat en català en un text del s. XI i que conté un *Karbonel* (= hodiern *Carbonell*) juntament en son calc llatí *Carbunculi* (To, *Antroponimia y sociedad*, 1995, p. 375 nota 8). En el s. XI, en Girona, tenim també acreditat un *Suniario que vocant Lobet* (To, *ibidem* p. 375 n. 11). En 1238 i 1239 *Llobell* està ya provablement documentat en l’antroponímia dels àraps valencians dins d’un *Mahomat Alaubili* (Cabanes & Ferrer, *Libre del Repartiment del Regne de Valencia*, 1979, p. 124, registre 1102 i 1980, p. 56 r. 595). Ademés el mateix *Llobell* està ben documentat com a llinage jueu en els ss. XIV i XV (Hinojosa, *Los judíos en tierras valencianas*, 1999, pp. 72 i 73). Significativament el *Diccionari català-valencià-balear* d’Alcover i Moll en sa sèu internàutica no arreplega el diminutiu *llobell* – *llovell* com a nom comú, pero sí *llobet* i inclús *llobató*, indicati de que *llobell* segurament mai fon utilitat en català.

Tot lo exposat és a penes congruent en la teoria que defén que les llengües romàniques històricament parlades en València – castellà en l’interior i valencià en la costa – arribaren en una bipolar *re població* lingüística quan Jaume I d’Aragó conquistà el territori (1229-45). Llavors ¿d’on procedix el *Llobell* valencià? L’explicació més senzilla és que *llobell* constituïx una evolució regular, patrimonial i autòctona del valencià verificada molt abans de que aplegaren a València les hosts de Jaume I.